

Impact Factor: 4.917

ISSN: 2181-0966

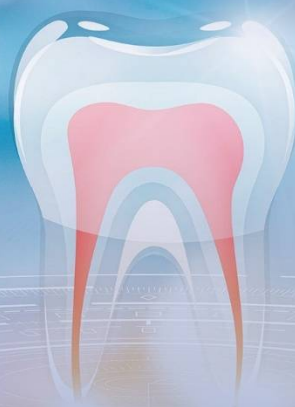
DOI: 10.26739/2181-0966

www.tadqiqot.uz

JOURNAL OF

ORAL MEDICINE AND CRANIOFACIAL RESEARCH

Informing scientific practices around the world through research and development

SAMARKAND
STATE MEDICAL UNIVERSITY

VOLUME 7
ISSUE 1

2026

ЖУРНАЛ СТОМАТОЛОГИИ И КРАНИОФАЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 7, НОМЕР 1

JOURNAL OF ORAL MEDICINE AND CRANIOFACIAL RESEARCH

VOLUME 7, ISSUE 1

ЖУРНАЛ СТОМАТОЛОГИИ И КРАНИОФАЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

№1 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0966-2026-1>

Главный редактор:

Ризаев Жасур Алимджанович
доктор медицинских наук, профессор, ректор
Самаркандского государственного медицинского
университета, Узбекистан

Заместитель главного редактора:

Юлдашев Абдуазим Абдувалиевич
доктор медицинских наук, профессор Ташкентского
государственного стоматологического института,
Узбекистан

РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

РЕДАКЦИОННО-КОНСУЛЬТАТИВНЫЙ СОВЕТ:

Ответственный секретарь: А.С. Кубаев – доктор медицинских наук, профессор

Э.Н. Билалов

доктор медицинских наук, профессор

Д.М. Достмухамедов

доктор медицинских наук, профессор

О.Э. Бекжанова

доктор медицинских наук, профессор

А.М. Хайдаров

доктор медицинских наук, профессор

Л.Э. Хасанова

доктор медицинских наук, профессор

Т.Э. Зойиров

доктор медицинских наук, профессор

Э.А. Ризаев

доктор медицинских наук, профессор

Ж.Ф. Шамсиев

доктор медицинских наук, доцент

С.Х. Юсупалиходжаева

доктор медицинских наук, доцент

Ю.А. Шукурова

доктор медицинских наук, доцент

У.Ю. Мусаев

доктор медицинских наук, доцент

А.И. Хазратов

доктор медицинских наук, доцент

А.А. Ахмедов

доктор медицинских наук, доцент

У.Н. Вахидов

доктор медицинских наук, доцент

Ж.Д. Бузрукзода

кандидат медицинских наук

М.М. Исомов

кандидат медицинских наук, доцент

Д.Ф. Раимкулова

кандидат медицинских наук, доцент

М.К. Юнусходжаева

доктор медицинских наук, доцент

Ф.Ф. Лосев

доктор медицинских наук, профессор,
заслуженный деятель науки РФ

С.П. Рубникович

академик, доктор медицинских наук,
профессор (Беларусь)

Джун-Янг Пэн

доктор медицинских наук, профессор
(Корея)

Дзинити Сакамото

доктор философии, профессор
(Япония)

М.А. Амхадова

доктор медицинских наук, профессор
(РФ)

О.С. Гилёва

академик, доктор медицинских наук,
профессор (РФ)

М.Т. Копбаева

доктор медицинских наук, профессор
(Казахстан)

А.А. Антонова

доктор медицинских наук, профессор
(РФ)

Р.О. Мухамадиев

доктор медицинских наук, профессор

Н.В. Шаковец

доктор медицинских наук, профессор
(Беларусь)

А.И. Грудянов

академик, доктор медицинских наук,
профессор (РФ)

Д.С. Аветиков

доктор медицинских наук, профессор (Украина)

Верстка: Хуршид Мирзахмедов

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

JOURNAL OF ORAL MEDICINE AND CRANIOFACIAL RESEARCH

№1 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0966-2026-1>

Chief Editor:

Jasur A. Rizaev

*Doctor of Medical Sciences, Professor,
Rector of the Samarkand State Medical University,
Uzbekistan*

Deputy Chief Editor:

Abduazim A. Yuldashev

*Doctor of Medical Sciences, Professor of the
Tashkent State Dental Institute, Uzbekistan*

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD:

EDITORIAL ADVISORY BOARD:

Executive Secretary: A. S. Kubaev - Doctor of Medical Sciences, Professor

E.N. Bilalov

Doctor of Medical Sciences, Professor

D.M. Dostmukhamedov

Doctor of Medical Sciences, Professor

O.E. Bekjanova

Doctor of Medical Sciences, Professor

A.M. Khaidarov

Doctor of Medical Sciences, Professor

L.E. Khasanova

Doctor of Medical Sciences, Professor

T.E. Zoyirov

Doctor of Medical Sciences, Professor

E.A. Rizaev

Doctor of Medical Sciences, Professor

J.F. Shamsiev

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

S.H. Yusupalikhodjaeva

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

Yu.A. Shukurova

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

U.Yu. Musaev

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

A.I. Khazratov

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

A.A. Akhmedov

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

U.N. Vakhidov

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

J.D. Buzrukzoda

Candidate of Medical Sciences

M.M. Isomov

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor

D.F. Raimkulova

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor

M.K. Yunuskhodjaeva

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor

F.F. Losev

Doctor of Medical Sciences, Professor,
Honored Scientist of the Russian Federation

S.P. Rubnikov

academician, doctor of medical sciences,
professor (Belarus)

Jun-Yang Peng

Doctor of Medical Sciences, Professor
(Korea)

Jinichi Sakamoto

Doctor of Philosophy, Professor
(Japan)

M.A. Amkhadova

Doctor of Medical Sciences, Professor
(Russian Federation)

O.S. Gileva

academician, doctor of medical sciences,
professor (Russian Federation)

M.T. Kopbaeva

Doctor of Medical Sciences, Professor
(Kazakhstan)

A.A. Antonova

Doctor of Medical Sciences, Professor
(Russian Federation)

R.O. Muxamadiyev

Doctor of Medical Sciences, Professor

N.V. Shakovets

Doctor of Medical Sciences, Professor
(Belarus)

A.I. Grudyanov

academician, doctor of medical sciences,
professor (Russian Federation)

D.S. Avetikov

Doctor of Medical Sciences, Professor (Ukraine)

Page Maker: Khurshid Mirzakhmedov

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Rizaev Jasur Alimjanovich, Axmedova Sayyora Muxamadovna, Absalamova Nigora Faxriddinovna OG'IZ BO'SHLIG'I SHILLIQ QAVATIDAGI LEYKOPLAKIYANING KLINIKO- MORFOLOGIK DIAGNOSTIKASI.....	6
2. Xamraeva Nilufar Xamzaevna, Turayeva Feruza Abdurashidovna ODAM PAPILLOMAVIRUSI BILAN KASALLANGAN BEMORLARDA OG'IZ BO'SHLIG'I SHILLIQ QAVATI KASALLIKLARINING KLINIK XUSUSIYATLARINI BAHOLASH.....	11
3. Kamilov Xaydar Pozilovich, Usmanova Lazzat Baxodirovna SURUNKALI QAYTALANUVCHI AFTOZ STOMATITDA MAHALLIY HIMOYA OMILLARINING KLINIK-DIAGNOSTIK AHAMIYATI.....	15
4. Тахирова Камола Аббаровна, Мирзаходжаева Нигина Фирдавсовна ДЕФИЦИТ ВИТАМИНОВ ГРУППЫ В КАК ФАКТОР РИСКА РАЗВИТИЯ АНГУЛЯРНОГО ХЕЙЛИТА.....	19
5. Vohidov Elbek Rahimovich MASHINASOZLIK KORXONALARI ISHCHILARIDA OG'IZ BO'SHLIG'I A'ZOLARIDAGI PATOLOGIK O'ZGARISHLAR (ADABIYOTLAR SHARHI).....	23
6. Исомов Мираскад Максудович, Ризаев Жасур Алимджанович, Мирзаев Алишер Умирзокович СОВРЕМЕННАЯ ДИАГНОСТИКА, ЛЕЧЕНИЕ И ОЦЕНКА КАЧЕСТВА ЖИЗНИ ПАЦИЕНТОВ С СОЧЕТАННОЙ ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ТРАВМОЙ.....	28
7. Axmedova Sayyora Muxamadovna, Absalamova Nigora Faxriddinovna OG'IZ BO'SHLIG'I LEYKOPLAKIYASIDA ASOSLI DIAGNOSTIKA VA DAVO ALGORITMI.....	37
8. Rizayev Jasur Alimjanovich, Xudoyqulov Shahzod Shavkatovich AUTISTIK SPEKTR BUZILISHLARI BO'LGAN BOLALARNI STOMATOLOGIK DAVOLASHGA TAYYORLASHGA KOMPLEKS YONDASHUV.....	40
9. Махмуд Закирович Дусмухамедов, Дусмухамедов Дилшод Махмуджанович, Исроилова Жасмина Жамшидовна СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ОТДАЛЕННЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПОСЛЕ УРАНОПЛАСТИКИ.....	44
10. Валиева Фарангиза Садиковна СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ЛЕЧЕНИЯ БОЛЕВОГО ДИСФУНКЦИОНАЛЬНОГО СИНДРОМА ВИСОЧНО-НИЖНЕЧЕЛЮСТНОГО СУСТАВА У БОЛЬНЫХ С ПЕРЕЛОМАМИ НИЖНЕЙ ЧЕЛЮСТИ.....	49
11. Shernazarov Otamurod Narmuratovich SURGICAL TREATMENT METHODS FOR BENIGN THYROID NODULES.....	53
12. Ахророва Малика Шавкатовна, Ражабий Музаяна Азизовна ЦЕФАЛОМЕТРИЧЕСКАЯ И ТРЕХМЕРНАЯ МОРФОМЕТРИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПАЦИЕНТОВ СО СКЕЛЕТНОЙ ФОРМОЙ АНОМАЛИИ ОККЛЮЗИИ III КЛАССА ПО ЭНГЛЮ.....	57
13. Saidova Muxlisa Axrorovna, Kamilov Haydar Pozilovich OSHQOZON-ICHAK KASALLIKLARI FONIDA PARODONT KASALLIKLARINING OLDINI OLISH MASALALARI.....	62
14. Болтаева Мафтуна Муминовна КЛИНИКО-БИОЛОГИЧЕСКАЯ ДИНАМИКА У ПАЦИЕНТОВ С СОЧЕТАННЫМИ ПОРАЖЕНИЯМИ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ ПОЛОСТИ РТА НА ФОНЕ ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ.....	66
15. Болтаева Фазлат Муминовна КЛИНИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КОРРЕКЦИИ ОЧАГОВОЙ ДЕМИНЕРАЛИЗАЦИИ ЭМАЛИ У ДЕТЕЙ С ПАРАЗИТАРНОЙ ИНВАЗИЕЙ.....	70
16. Zoyirov Tulqin Elnazarovich, Xaydarova Durdona Munisovna SURUNKALI PARODONTITDA PULPA JAROHATLARINING UCHRASH CHASTOTASI VA MORFOFUNKSIONAL XUSUSIYATLARI.....	75
17. Islamova Nilufar Bustanovna, Abdukhomidov Jurabek Laziz ugli IMPROVEMENT OF METHODS FOR EARLY DETECTION OF MAXILLOFACIAL DEFORMATIONS IN CASE OF PREMATURE TOOTH LOSS.....	79
18. Akhmedov Alisher Astanovich, Mukhiddinov Shokhruxh Gafurjon ugli THE ROLE OF EVERSTICK GLASS FIBER-REINFORCED SYSTEMS IN CORRECTING TOOTH CROWN DEFECTS.....	84
19. Islamova Nilufar Bustanovna, Nurullayeva Go'zal Abdumalikovna TISHLARNI OQARTIRISH MUOLAJASIDAN KEYINGI ASORATLAR PROFILAKTIKASIDA ZAMONAVIY ADGEZIV TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	89
20. Ortikova Nargiza Xayrullayevna, Khurramova Surayyo Dustmurodovna OPTIMIZATION OF ORTHOPEDIC DENTAL TREATMENT METHODS IN PATIENTS WITH ARTERIAL HYPERTENSION.....	94
21. Akhmedov Alisher Astanovich, Toyirov Jahongir Sobirovich MORPHOFUNCTIONAL FEATURES OF ENAMEL AND PRINCIPLES OF PREVENTIVE THERAPY FOR PATIENTS WITH EARLY MANIFESTATIONS OF INCREASED TOOTH WEAR.....	99
22. Kamilov Xaydar Pazilovich, Raximova Muhabbat Azamat qizi, Xolmatova Zarnigor Dilmurod qizi BEMORNI DAVOLASH TAJRIBASI ANGULAR XEYLITNI MAHALLIY BLOKADA YORDAMIDA.....	104
23. Шукуров Ақобир Фуркатович, Иноятлов Амрилло Шодиевич, Шукурова Нодира Тиллаевна ОРГАНИЗАЦИЯ МАРШРУТА ПАЦИЕНТА И ПРАВОВАЯ ЯСНОСТЬ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ.....	109

Axmedova Sayyora Muxamadovna
Toshkent Davlat tibbiyot universiteti
Absalamova Nigora Faxriddinovna
Alfraganus University

OG'IZ BO'SHLIG'I LEYKOPLAKIYASIDA ASOSLI DIAGNOSTIKA VA DAVO ALGORITMI

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.19538329>

ANNOTATSIYA

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, og'iz bo'shlig'ida uchraydigan rak oldi jarayonlarining salmoqli qismi aynan leykoplakiya hissasiga to'g'ri keladi va uning ayrim klinik shakllari xavfli transformatsiyaga moyildir. Shu sababli, leykoplakiyani erta aniqlash, xavf guruhlarini ajratish va bemorlarni to'g'ri dinamik kuzatuvga olish amaliyotchi shifokorlar oldida turgan dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Optik kogerent tomografiya (OKT) og'iz bo'shlig'i shilliq qavatining qatlamli tuzilishini real vaqtda, biopsiyaga ehtiyojsiz baholash imkonini beradigan zamonaviy usul hisoblanadi. OKT orqali epiteliy qalinligi, epiteliy-stroma chegarasining holati, giperkeratoz va proliferativ o'zgarishlarni aniqlash mumkin.

Kalit so'zlar: (OKT) optik kogerent tomografiya, morfologik natija leykoplakiya.

Ахмедова Сайёра Мухамедовна
Ташкентский государственный
медицинский университет
Абсаламова Нигора Фахриддиновна
Alfraganus University

АЛГОРИТМ ОСНОВНОЙ ДИАГНОСТИКИ И ЛЕЧЕНИЯ ЛЕЙКОПЛАКИИ ПОЛОСТИ РТА

АННОТАЦИЯ

По данным Всемирной организации здравоохранения, значительная часть предраковых процессов в полости рта приходится именно на лейкоплакию, и некоторые ее клинические формы склонны к злокачественной трансформации. Поэтому раннее выявление лейкоплакии, выделение групп риска и правильное динамическое наблюдение за пациентами является одной из актуальных задач, стоящих перед практикующими врачами. Оптическая когерентная томография (ОКТ) является современным методом, позволяющим оценить слоистую структуру слизистой оболочки полости рта в режиме реального времени, без необходимости биопсии. С помощью ОКТ можно определить толщину эпителия, состояние границы эпителий-строма, гиперкератоз и пролиферативные изменения.

Ключевые слова: (ОКТ) оптическая когерентная томография, морфологические результаты, лейкоплакия.

Akhmedova Sayyora Mukhamadovna
Tashkent State Medical University
Absalamova Nigora Fakhriddinovna
Alfraganus University

ALGORITHM OF BASIC DIAGNOSIS AND TREATMENT OF ORAL LEUKOPLAKIA

ANNOTATION

According to the World Health Organization, a significant part of precancerous processes in the oral cavity occur precisely in leukoplakia, and some of its clinical forms are prone to malignant transformation. Therefore, early detection of leukoplakia, identification of risk groups and proper dynamic monitoring of patients is one of the urgent tasks facing practicing physicians. Optical coherence tomography (OCT) is a modern method that makes it possible to assess the layered structure of the oral mucosa in real time, without the need for a biopsy. OCT can be used to determine the thickness of the epithelium, the state of the epithelium-stroma boundary, hyperkeratosis, and proliferative changes.

Keywords: (OCT) optical coherence tomography, morphological results, leukoplakia.

Kirish. Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati leykoplakiyasi hozirgi kunda butun dunyo bo'ylab stomatologik va onkologik amaliyotda jiddiy muammo sifatida qaralmoqda. Kasallikning klinik jihatdan yashirin kechishi va ayrim hollarda yassi xujayrali o'smaga transformatsiyalanishi uni erta tashxislashning ahamiyatini oshiradi. Leykoplakiyaning klinik kechishi ko'p hollarda uzoq muddat simptomsiz bo'lib, patologik jarayon faqat kech bosqichlarda aniqlanadi [3,8].

Bu holat diagnostika va davo taktikasini o'z vaqtida belgilashni qiyinlashtiradi hamda malignizatsiya xavfini oshiradi. Shu sababli, leykoplakiyani erta aniqlash, xavf guruhlarini ajratish va bemorlarni to'g'ri dinamik kuzatuvga olish amaliyotchi shifokorlar oldida turgan dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi [4,5].

An'anaviy tashxislash usullari — klinik ko'rik va biopsiya — o'z ahamiyatini saqlab qolgan bo'lsa-da, ular invazivligi va har doim ham erta bosqichlarda qo'llanilmasligi bilan cheklanadi. Shu munosabat bilan, so'nggi yillarda og'iz bo'shlig'i shilliq qavatini baholashda noinvaziv tasvirlash usullarini joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda [1,7].

Optik kogerent tomografiya (OKT) og'iz bo'shlig'i shilliq qavatining qatlamli tuzilishini real vaqtda, biopsiyaga ehtiyojsiz baholash imkonini beradigan zamonaviy usul hisoblanadi. OKT orqali epiteliy qalinligi, epiteliy–stroma chegarasining holati, giperkeratoz va proliferativ o'zgarishlarni aniqlash mumkin. Ushbu usulni morfologik va morfometrik ma'lumotlar bilan qiyosiy tahlil qilish leykoplakiyaning biologik faolligini ob'ektiv baholashga xizmat qiladi [2,6].

Tadqiqot maqsadi. Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati leykoplakiyasida patologik jarayonning og'irlilik darajasi va malignizatsiya xavfini erta bosqichlarda aniqlash uchun klinik, optik kogerent tomografiya (OKT) hamda morfologik-morfometrik ko'rsatkichlarga asoslangan yagona, standartlashtirilgan yondashuvni ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot materiallari va usullari. Og'iz bo'shlig'i shilliq qavati leykoplakiyasi bilan og'rigan bemorlarda o'tkazilgan kompleks klinik, optik kogerent tomografiya (OKT), morfologik va morfometrik tekshiruvlar natijalari tashkil etdi. Tadqiqot Samarqand davlat tibbiyot universiteti stomatologiya klinikasida o'tkazildi. Asosiy guruhga og'iz bo'shlig'i shilliq qavatida klinik va gistologik jihatdan tasdiqlangan leykoplakiya holatlari bilan 68 nafar bemor kiritildi. Nazorat guruhini esa og'iz bo'shlig'i shilliq qavatida hech qanday patologik o'zgarishlari aniqlanmagan, stomatologik va somatik kasalliklardan xoli bo'lgan 16 nafar klinik sog'lom shaxs tashkil qildi.

Birinchi bosqichda bemorlarda umumiy klinik ko'rik o'tkazilib, leykoplakiya o'choqlarining klinik shakli (yassi, verrukoz), lokalizatsiyasi, o'lchami, yuza xususiyatlari va sub'ektiv shikoyatlar baholandi. Shuningdek, etiologik ahamiyatga ega bo'lgan omillar — uzoq muddatli mexanik travmatizatsiya, ortopedik konstruksiyalar, tamaki chekish odati kabi holatlar aniqlandi.

Ikkinchi bosqichda og'iz bo'shlig'i shilliq qavatining holatini baholash maqsadida optik kogerent tomografiya usuli qo'llanildi. OKT orqali epiteliy va bog'lanuvchi to'qimaning qatlamli tuzilishi, epiteliy qalinligi, epiteliy–stroma chegarasining holati, signal yorqinligi va informativ chuqurligi baholandi. Tekshiruvlar og'iz bo'shlig'ining turli anatomik sohalaridan — yonoq shilliq qavati, til, og'iz tubi, qattiq tanglay va milkdan olingan tasvirlar asosida amalga oshirildi. OKT

natijalari sog'lom shilliq qavat ko'rsatkichlari bilan taqqosiy tahlil qilindi.

Uchinchi bosqichda klinik ko'rsatmalarga muvofiq hollarda biopsiya materiallari olindi. Biopiatlar standart gistologik usullar asosida ishlov berilib, gematoksilin-eozin bilan bo'yalgan gistologik preparatlarda epiteliyning tuzilishi, giperkeratoz va akantoz darajasi, bazal membrana yaxlitligi, epiteliyal so'rg'ichlarning holati hamda stromadagi yallig'lanish va fibroz elementlari baholandi. Nazorat guruhida etik sabablarga ko'ra biopsiya o'tkazilmadi, morfologik solishtirish uchun me'yoriy gistologik arxiv materiallaridan foydalanildi. Morfometrik tahlil doirasida epiteliy qalinligi, epiteliyal so'rg'ich balandligi, bazal membrana qalinligi, qon tomirlar zichligi va diametri, shuningdek stromadagi kollagen tolalar zichligi aniqlandi. Morfometrik ko'rsatkichlar patologik jarayon og'irlashishi bilan bog'liq holda baholanib, klinik va OKT ma'lumotlari bilan qiyosiy tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlarni kompleks baholash maqsadida morfologik va morfometrik ko'rsatkichlar OKT belgilari bilan birgalikda tahlil qilinib, patologik jarayonning biologik faolligi va malignizatsiya xavfini baholashga xizmat qildi.

Tekshirish natijalari. Nazorat guruhida tekshirilgan og'iz bo'shlig'i shilliq qavatida OKT tomogrammlarda to'qimalarning aniq ikki qatlamli tuzilishi qayd etildi. Yuqori qatlam ko'pqavatli tekis epiteliyga mos kelib, uning qalinligi o'rtacha 250–300 mkm ni tashkil qildi. Quyi qatlam bog'lanuvchi to'qima (stroma) bilan ifodalanib, epiteliy–stroma chegarasi ravshan, tekis va uzluksiz holda saqlangan. OKT tasvirining informativ chuqurligi ko'pchilik holatlarda 1,0–1,2 mm ni tashkil etdi. Optik signal yorqinligi bir xil, gomogen xarakterga ega bo'lib, patologik notekisliklar kuzatilmadi.

Bizning tadqiqotimizda leykoplakiyaning yassi shakli aniqlangan 26 nafar bemorda OKT orqali olingan tasvirlar epiteliy tuzilishining nisbatan barqaror saqlanganligini ko'rsatdi. Epiteliy qatlamining qalinligi o'rtacha 420–480 mkm ni tashkil qilib, nazorat guruhiga nisbatan ishonchli darajada oshgani qayd etildi. Epiteliy qalinlashishi asosan simmetrik va bir me'yorda bo'lib, qatlamli arxitektura buzilmagan holda saqlangan. Verrukoz leykoplakiya aniqlangan 14 nafar bemorda OKT tasvirlari to'qima arxitekturasida yaqqol patologik o'zgarishlarni namoyon qildi. Epiteliy qatlamining qalinligi o'rtacha 650–820 mkm ni tashkil qilib, yassi leykoplakiya va nazorat guruhiga nisbatan keskin yuqori ekanligi qayd etildi. Qalinlashish notekis va asimmetrik xarakterga ega bo'lib, epiteliy yuzasida verrukoz relief aniq ko'rindi.

Ushbu tadqiqot doirasida olingan klinik, optik kogerent tomografiya (OKT) va morfologik ma'lumotlarni qiyosiy tahlil qilish natijasida og'iz bo'shlig'i shilliq qavati leykoplakiyasida biopsiya o'tkazish zaruratini aniqlash uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lgan aniq ko'rsatmalar shakllantirildi. Bizning kuzatuvlarimiz shuni ko'rsatdiki, biopsiya barcha leykoplakiya holatlarida emas, balki patologik jarayonning biologik faolligi oshgan holatlarda maqsadga muvofiq hisoblanadi. Morfologik tahlil natijalariga ko'ra, verrukoz leykoplakiyaning ayniqsa so'galsimon shaklida epiteliy qatlamining keskin qalinlashishi, epiteliyal so'rg'ichlarning uzayishi va tartibsiz joylashuvi, bazal qatlamda proliferativ faollikning oshishi hamda stromada yallig'lanish infiltratsiyasi va fibroz belgilari aniqlandi. Ayrim holatlarda bazal membrananing notekisligi qayd etilgan bo'lib, bu patologik jarayonning yuqori biologik faolligini ko'rsatdi. Ushbu morfologik o'zgarishlar klinik va OKTda yuqori xavf

belgilari bilan bir vaqtda kuzatilganda biopsiya o'tkazish majburiy hisoblandi.

Bizning kuzatuvlarimizda yassi leykoplakiya holatlarida klinik va OKT belgilari epiteliy tuzilishining nisbatan barqaror saqlanganligini ko'rsatdi. Ushbu bemorlarda OKTda epiteliy qalinligi o'rtacha 420–480 mkm ni tashkil qilib, epiteliy–stroma chegarasi aniq va uzluksiz holda saqlangan. Morfologik tahlilda giperkeratoz va epiteliy giperplaziya ustun bo'lib, bazal membrana yaxlitligi saqlangan, displaziya belgilari qayd etilmagan. Verrukoz leykoplakiya bilan og'rikan bemorlarda bizning tadqiqotimiz OKT va morfologik jihatdan yuqori biologik faollik belgilarini aniqladi. OKTda epiteliy qalinligining 650–820 mkm gacha oshishi, epiteliy–stroma chegarasining notekisligi yoki qisman uzilishi, optik signal yorqinligining keskin oshishi va informativ chuqurlikning kamayishi qayd etildi. Morfologik tahlilda esa qo'pol giperkeratoz, keskin akantoz, epiteliy so'rg'ichlarning uzayishi, bazal qatlamda proliferativ faollik va ayrim hollarda displastik o'zgarishlar aniqlandi.

Xulosa. Bizning tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yassi leykoplakiya holatlarida epiteliy tuzilishi nisbatan barqaror saqlanib, morfologik jihatdan giperkeratoz va epiteliy giperplaziya bilan cheklangan o'zgarishlar ustun bo'ladi. Ushbu holatlarda OKTda qatlamli arxitektura saqlanganligi, epiteliy–

stroma chegarasining yaxlitligi va informativ chuqurlikning me'yorga yaqin ko'rsatkichlari past biologik faollik va malignizatsiya xavfining kamligini tasdiqlaydi. Shu sababli, ushbu guruh bemorlarida asossiz invaziv aralashuvlardan qochish va dinamik kuzatuvga asoslangan konservativ taktika maqbul hisoblanadi.

Verrukoz leykoplakiya holatlarida esa epiteliy qalinligining keskin oshishi, epiteliy–stroma chegarasining notekisligi, OKT signalining yuqori yorqinligi hamda informativ chuqurlikning kamayishi morfologik jihatdan qo'pol giperkeratoz, akantoz, epiteliy so'rg'ichlarning uzayishi, stromal remodellanish va ayrim hollarda displastik o'zgarishlar bilan uyg'un keldi. Bu holatlar patologik jarayonning yuqori biologik faolligini va malignizatsiya xavfining ortib borishini ko'rsatdi hamda faol diagnostik va radikal davo taktikasini qo'llash zaruratini asosladi.

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan OKT diagnostik belgilari, morfometrik ko'rsatkichlar va integral xavf indekslari og'iz bo'shlig'i shilliq qavati leykoplakiasida xavfga yo'naltirilgan qaror qabul qilish imkonini berdi. Morfologik va OKT ma'lumotlarining kompleks qo'llanilishi biopsiya o'tkazish ko'rsatmalarini aniqlash, davo taktikasini individuallashtirish va bemorlarni dinamik kuzatuvga to'g'ri yo'naltirishda muhim amaliy ahamiyatga ega ekanligi isbotlandi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Comparative Morphological Study of Flat and Verrucous Forms of Oral Leukoplakia// American Journal of Medicine and Medical Sciences 2025, 15(12): 4206-4211 DOI: 10.5923/j.ajmms.20251512.03// Ризаев Ж.А., Ахмедова С.М., Абсаламова Н.Ф.
2. Morphological spectrum of oral mucosal leukoplakia//“Central Asian Journal of Medicine” Volume 1, N-9, 2025, стр.186-192// Абсаламова Н.Ф., Ахмедова С.М.
3. Оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати лейкоплакиясининг клиник ва морфологик хусусиятлари//“The Journal of humanities and natural sciences” ISSUI 27, Volume 1, 2025. 82-88-betlar. Абсаламова Н.Ф.
4. Speight P.M., Khurram S.A., Kujan O. Oral potentially malignant disorders and risk of malignant transformation. — Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology and Oral Radiology. — 2021. — Vol. 131(3). — P. 267–288.
5. Villa A., Woo S.B. Leukoplakia—current concepts in diagnosis and management. — Journal of Oral and Maxillofacial Surgery. — 2022. — Vol. 80(4). — P. 740–748.
6. Thomson P.J. Perspectives on oral leukoplakia and field cancerization. — International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery. — 2022. — Vol. 51(9). — P. 1135–1143.
7. Arduino P.G., Bagan J.V., El-Naggar A.K. et al. Malignant transformation of oral leukoplakia: Systematic review. — Oral Oncology. — 2023. — Vol. 139. — 106345.
8. Farah C.S., Simanovic B., Savage N.W. Oral leukoplakia and epithelial dysplasia: Diagnostic update. — Australian Dental Journal. — 2021. — Vol. 66(S1). — P. S37–S44.

ЖУРНАЛ СТОМАТОЛОГИИ И КРАНИОФАЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF ORAL MEDICINE AND CRANIOFACIAL RESEARCH

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000